

**ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของไทย
ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**
**PROBLEMS AND GUIDELINES FOR EDUCATIONAL IMPROVEMENT IN THAILAND
UNDER ASEAN ECONOMIC COMMUNITY FRAMEWORK**

ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร
Pattarawat Jeerapattananorn
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาวิชาอาชีวศึกษา (ธุรกิจศึกษา) ภาควิชาอาชีวศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
fedupwj@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของไทย ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา คือระหว่างปี พ.ศ. 2555 - 2559 การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดยได้เอกสารจำนวน 79 เรื่องที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกของผู้วิจัย มีการประชุมกลุ่มย่อยผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของไทย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อรวบรวม เรียบเรียง สรุปความ จัดหมวดหมู่ จัดอันดับความสำคัญ โดยนำเสนอเป็นความเรียง และตารางประกอบการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาทางการศึกษาของไทยจัดเรียงตามระดับของปัญหา ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับ (1) คุณภาพการศึกษา (2) ครู (3) ผู้เรียน (4) นโยบายทางการศึกษา (5) โอกาสทางการศึกษา (6) ปัจจัยภายนอกที่ส่งต่อการจัดการศึกษา (7) การวิจัยและนวัตกรรม และ (8) ส่วนสนับสนุนการศึกษา ส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้น ได้แก่ (1) การปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครู (2) การปฏิรูปการเรียนการสอน (3) การพัฒนานโยบายทางการศึกษา (4) การสร้างเครือข่าย (5) การพัฒนาการอุดมศึกษา (6) การพัฒนาการอาชีวศึกษา (7) การพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (8) การพัฒนาโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และ (9) การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพ

คำสำคัญ: การแก้ไขปัญหาทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา อาเซียน การปฏิรูปการศึกษา

Abstract

This research aimed to investigate problems and guidelines for educational improvement in Thailand under the ASEAN Economic Community framework during the past five (5) years (2012 – 2016). This study is a documentary research. Total amount of 79 documents were chosen based on the selection criteria of the study. Focus group discussion was done for data gathering towards experts' views on educational improvement in Thailand. The research instrument was a record form. Data were analyzed by means of content analysis in order to collect, organize, summarize, categorize and rank, then transcribe into written texts and tables with explanations. Findings revealed that, Thailand's educational problems ordering by levels of the problem are the following issues: (1) quality of education, (2) teachers, (3) learners, (4) educational policy, (5) educational opportunity, (6) external factors affecting education management, (7) research and innovation, and (8) educational supports. Guidelines for educational improvement included (1) reform towards teacher education and teacher professional development, (2) instructional reform, (3) development of educational policy, (4) networking, (5) higher education development, (6) vocational education development, (7) development of non-formal education and informal education, (8) development of medium-sized and small-sized schools, and (9) development of educational assurance system.

Keywords: Educational Improvement; Quality of Education; ASEAN; Education Reform

1. บทนำ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ ASEAN Economic Community (AEC) ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของ 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้คำขวัญ One Vision, One Identity, One Community [1] มีบทบาทสำคัญต่อทุกภาคส่วนในประเทศไทย ส่งผลต่อการปรับนโยบายและแนวปฏิบัติ ทั้งการบริหารประเทศของรัฐบาลในด้านเศรษฐกิจ การค้า กฎหมาย สังคมและวัฒนธรรม และที่สำคัญมีบทบาทอย่างมากต่อการจัดการศึกษาของไทย โดยการจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมาที่มีความท้าทายหลายประการที่ต้องแก้ไข และเมื่อเกิดความร่วมมือกันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้รูปแบบของปัญหาและความท้าทายเปลี่ยนไปจากเดิมในบางส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะอนาคต ทักษะการใช้ภาษาของผู้เรียน รูปแบบการผลิตและพัฒนาครูรวมทั้งรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาได้มีการศึกษาวิจัย การสัมมนาทางวิชาการ รวมถึงการประชุมเพื่อหาแนวทางในการจัดการศึกษาของไทย ภายใต้กรอบ AEC มีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพของอาเซียน และมีการกำหนดกรอบสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของประเทศอาเซียน เวทีเสวนาทางการศึกษามีการพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาทางการศึกษาของไทยในปัจจุบันและความท้าทายในอนาคตซึ่งผู้ที่อยู่ในแวดวงการศึกษาไม่สามารถนิ่งเฉยได้ บางปัญหานั้นอาจใช้เวลาในการบริหารจัดการเพื่อการแก้ไข ส่วนบางปัญหาเป็นส่วนที่สามารถดำเนินการได้ทันทีและอาจประสบความสำเร็จได้หากมีความมุ่งมั่นและร่วมมือกัน ทั้งในส่วนของการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่อาจพลิกโฉมการจัดการศึกษาของไทยไปโดยสิ้นเชิง และทำให้แนวคิดการทำให้ประเทศไทยเป็น Education Hub ของอาเซียนนั้น [2] อยู่ไม่ไกลเกินเอื้อม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการค้นคว้า วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ

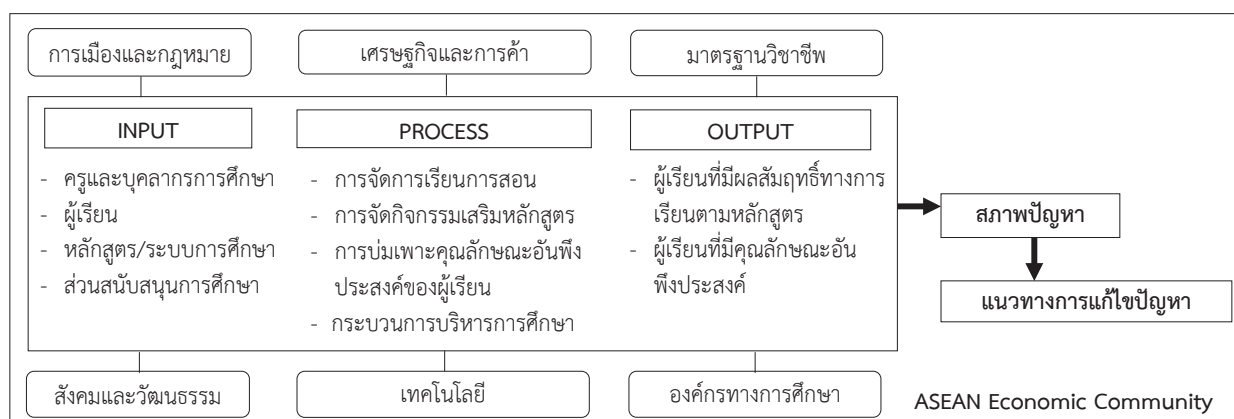
สภาพปัญหาทางการศึกษาในประเทศไทยในช่วง 5 ปี ย้อนหลัง คือระหว่าง พ.ศ. 2555 ถึง 2559 รวมถึงค้นหาข้อสรุปเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของไทยภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยคาดหวังว่าแนวทางต่าง ๆ เหล่านี้จะนำไปสู่การปิดช่องโหว่ปัญหาการศึกษาไทยทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของไทย ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3. การทบทวนเอกสารและกรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน [1] ระบบการศึกษาและประเด็นทางการศึกษาของประเทศไทยในอาเซียน [3] พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 [4] และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 [5] แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2552-2559) [6] และ (พ.ศ. 2560-2574) [7] รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาในทุกระดับ ส่วนกรอบแนวคิดในการวิจัยได้พิจารณาจากองค์ประกอบของระบบ (System Components) เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาของผู้วิจัย ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิตของการจัดการศึกษา (Output) [8] โดยมีปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ การเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจและการค้า มาตรฐานวิชาชีพ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี ตลอดจนองค์การทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ พิจารณาภายใต้กรอบการจัดการศึกษาในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามที่ปรากฏในรูปที่ 1 ต่อไปนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย สภาพปัญหาทางการศึกษาของไทย และแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของไทยภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4.2 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ทำการศึกษ ได้แก่ 1) คุณลักษณะของส่วนนำเข้า ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หลักสูตร ระบบการศึกษาและส่วนสนับสนุนการศึกษา 2) คุณลักษณะของกระบวนการ ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการบ่มเพาะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 3) คุณลักษณะของผลผลิต ประกอบด้วย ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร และผู้เรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) คุณลักษณะของปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา

5. วิธีการวิจัย

5.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร และมีการประชุมกลุ่มย่อยผู้เชี่ยวชาญเพื่อระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาในการหาข้อสรุปของผลการวิจัย

5.2 ประชากร/หน่วยการวิเคราะห์ ได้แก่ บทความทางวิชาการ งานวิจัย หนังสือ บทความในหนังสือพิมพ์ และบทสัมภาษณ์นักวิชาการและผู้กำหนดนโยบายการศึกษา ที่เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2555 – 2559 ทั้งนี้ ที่เกี่ยวกับปัญหาทางการศึกษาและแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของไทย โดยพิจารณาภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเกณฑ์ในการเลือกเอกสารนั้น ใช้แนวทางของ Scott [9] ประกอบด้วยเกณฑ์ดังนี้ (1) ความจริง (2) ความถูกต้อง น่าเชื่อถือ (3) การเป็นตัวแทน และ (4) มีความหมาย

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบบันทึกข้อมูลเพื่อรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความตรงเฉพาะหน้าโดยผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาจำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่า IOC ได้คะแนนรวมเท่ากับ 1.0 ในทุกประเด็นคำถาม แบบบันทึกข้อมูลมี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเอกสาร ซึ่งเป็นข้อความแบบตรวจสอบรายการ และ ตอนที่ 2 สภาพปัญหาทางการศึกษาและแนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งในตอนี่ 2 นี้เป็นตารางข้อมูล แบ่งเป็น 2 สดมภ์ คือ 1) สภาพปัญหาทางการศึกษา และ 2) แนวทางการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้มีการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษา

5.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ทั้งข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกข้อมูลและข้อมูลจากการ

ประชุมกลุ่มย่อยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา ผู้วิจัยทำการรวบรวม เรียบเรียง สรุปความ จัดหมวดหมู่ และจัดอันดับความสำคัญ โดยนำเสนอผลการวิจัยเป็นความเรียงและตารางประกอบการบรรยาย

6. ผลการวิจัย

6.1 สภาพปัญหาทางการศึกษาของไทย

จากผลการวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้พบสรุปเกี่ยวกับปัญหาทางการศึกษาของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2555 ถึง 2559 ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นสภาพปัญหาที่แท้จริงของการศึกษาของไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลการศึกษาพบปัญหาทางการศึกษาของไทยที่สำคัญจำนวน 8 ประเด็น ดังปรากฏในตารางที่ 1 แบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) คุณภาพการศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่ามาตรฐาน เมื่อพิจารณาจากผลสอบ PISA และ O-NET นอกจากนี้ เอกสารทางวิชาการทั้งงานวิจัยและบทความต่าง ๆ ให้ข้อสรุปไปในทางเดียวกัน ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือปัญหาเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความสำคัญต่อผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนในระดับอาชีวศึกษาพบปัญหาเกี่ยวกับภาพลักษณ์อาชีวศึกษา การขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึกทักษะวิชาชีพซึ่งบางส่วนนั้นล้าสมัยและไม่เหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการเรียนการสอน รวมถึงการขาดแคลนแรงงานระดับอาชีวศึกษาเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานเนื่องด้วยผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาบางส่วนนิยมศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สำหรับประเด็นทางด้านคุณภาพการอุดมศึกษาพบว่า หลักสูตรบางหลักสูตรไม่มีคุณภาพที่เพียงพอเมื่อเทียบกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา ทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก เกิดปัญหาปริญญาเพื่อแต่บัณฑิตไม่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าสถาบันการศึกษาบางแห่งเน้นปริมาณการรับนักศึกษาและการสร้างรายได้จนทำให้คุณภาพการศึกษาลดลง เมื่อมองจากทางด้านหลักสูตรและระบบการศึกษาในภาพรวมแล้วพบว่า หลักสูตรการศึกษาบางหลักสูตรล้าสมัยและไม่น่าสนใจต่อผู้เรียนในยุคปัจจุบัน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษายังมีน้อย และยังไม่มีการใช้ประโยชน์จากการสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเท่าที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนส่วนหนึ่งยังเป็นลักษณะของการสอนในรูปแบบที่เน้นการท่องจำมากเกินไป

ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร
วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2559

ตารางที่ 1 สภาพปัญหาทางการศึกษาของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2555 – 2559

ปัญหาทางการศึกษาของไทย	1. คุณภาพการศึกษา	การศึกษาขั้นพื้นฐาน	ผลสอบต่ำกว่ามาตรฐาน ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก ทักษะการใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทักษะในศตวรรษที่ 21
		การอาชีวศึกษา	ภาพลักษณ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา ขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์ ขาดแคลนกำลังคนทางอาชีวศึกษา
		การอุดมศึกษา	ปริญญาเพื่อ หลักสูตรไม่มีคุณภาพ คุณภาพของบัณฑิต เน้นปริมาณของผู้เข้าศึกษา
		หลักสูตรและระบบการศึกษาในภาพรวม	หลักสูตรล้าสมัย ไม่น่าสนใจ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา ความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันหรือหน่วยงานต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนรูปแบบเดิม
	2. ครู	คุณภาพของครู	วิธีการสอนของครู การพัฒนาตนเองของครู การตระหนักในความเป็นครู
		หนี้สินของครู	
		ภาระงานของครู	ภาระงานหนักทั้งงานสอนและงานที่ได้รับมอบหมาย ครูสอนไม่ตรงตามวุฒิการศึกษา สัดส่วนจำนวนครูต่อนักเรียน
	3. ผู้เรียน	ปัญหาของผู้เรียน	ยาเสพติด เพศสัมพันธ์ก่อนวัย ความรุนแรง การเสพติดที่ไม่เหมาะสม ติดอินเทอร์เน็ต/เกม
		คุณภาพของผู้เรียน	ขาดระเบียบวินัย ขาดความกระตือรือร้น ไม่เรียนรู้
ปัญหาทางการศึกษาของไทย	4. นโยบายทางการศึกษา	ขาดแผนและกลไกการกำกับการผลิตครูระดับประเทศ นโยบายเปลี่ยนแปลงบ่อยตามสมัยของรัฐบาล การปฏิรูปการศึกษาล่าช้า ไม่ชัดเจน	
		การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส	
		การออกกลางคันของนักเรียน	ความยากจน ปัญหาครอบครัว ปัญหาส่วนตัว
	6. ปัจจัยภายนอกที่ส่งผล	ปัญหาสังคม จริยธรรมเสื่อมโทรม	
		ระบบประกันคุณภาพ	เป็นภาระของครูและผู้บริหาร ใช้ทรัพยากรจำนวนมาก
	7. การวิจัยและนวัตกรรม	ขาดการวิจัยและพัฒนาที่นำมาพัฒนาการศึกษาที่แท้จริง ขาดนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาการศึกษา	
		เงินกู้ยืม ทุนการศึกษาไม่เพียงพอ	
	8. ส่วนสนับสนุนการศึกษา	ขาดงบประมาณที่เพียงพอ	

2) ครู จากการศึกษาพบปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของครู ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนการสอนของครู การพัฒนาดตนเองของครูประจำการยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาทางวิชาชีพ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาหนี้สินของครู และภาระงานของครูที่

มากเกินไป ทั้งภาระงานสอนและงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาตนเองของครูรวมถึงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู นอกจากนี้ พบว่า ครูบางส่วนได้สอนในรายวิชาที่ไม่ตรงตามวุฒิการศึกษา และใน

สถานศึกษาบางแห่งพบว่าสัดส่วนจำนวนนักเรียนต่อครูอยู่ในระดับที่สูงเกินไป

3) ผู้เรียน ในส่วนของผู้เรียนนั้นพบปัญหาส่วนตัวของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการติดยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรง การเสพสื่อที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งปัญหาการติดอินเทอร์เน็ตและเกม นอกจากนี้ ในส่วนของคุณภาพของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนยังขาดระเบียบวินัยและความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เท่าที่ควรจะเป็น

4) นโยบายทางการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ในด้านการวางแผนเกี่ยวกับอัตรากำลังของครูและการผลิตครูในระดับประเทศนั้นไม่ได้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง ตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยครั้งตามสมัยของรัฐบาลทำให้เกิดความต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบยังมีความล่าช้าและไม่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ

5) โอกาสทางการศึกษา พบว่า นักเรียนจำนวนมากยังขาดโอกาสทางการศึกษา อาทิ ขาดโอกาสในการเข้ารับการศึกษามีคุณภาพและโอกาสในการเข้าถึงสื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่อยู่ในที่ห่างไกล ชนกลุ่มน้อย และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนไม่ว่าจะเกิดจากปัญหาความยากจน ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว หรือปัญหาส่วนตัวทำให้นักเรียนเสียโอกาสทางการศึกษาไปโดยปริยาย

6) ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา พบว่า ปัญหาสังคมบางส่วนมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา เช่น คุณธรรมเสื่อมโทรม คนในสังคมจำนวนหนึ่งไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนได้ นอกจากนี้ นักการศึกษาหลายคนมีความเห็นว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูมีภาระงานมากเกินไป ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้ รวมทั้ง เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรมากเกินไป

7) การวิจัยและนวัตกรรม ในส่วนนี้พบว่า การวิจัยและนวัตกรรมของครูในทุกระดับมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับประเทศที่มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยการวิจัยและนวัตกรรมต่าง ๆ เหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาการจัดการศึกษาของไทยในลำดับต่อไป

8) ส่วนสนับสนุนการศึกษา พบปัญหาด้านงบประมาณสนับสนุนการศึกษาที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่นำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน นอกจากนี้ยังพบว่า เงินกู้ยืมและทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนยังไม่เพียงพอสำหรับผู้เรียนที่มีความจำเป็นทางการเงิน

6.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของไทย ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของไทย ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบแนวทางการแก้ไขปัญหาในประเด็นต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 2 พบว่า การแก้ไขปัญหาทางการศึกษา อันดับแรก ได้แก่ การปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครู ด้วยเนื่องจากครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาโดยตรงและการแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่สามารถดำเนินการได้ทันทีโดยไม่ต้องรอนโยบายจากส่วนกลาง ส่วนอันดับที่สองเป็นการปฏิรูปการเรียนการสอนซึ่งครูมีบทบาทสำคัญในส่วนนี้เช่นเดียวกันสำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหา อันดับที่ 3 ถึง 9 เป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ผู้กำหนดนโยบาย และภาคการเมือง ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาในบางประเด็นเป็นกระบวนการระยะยาวและอาจใช้เวลานานในการแก้ไขปัญหา ยกตัวอย่างเช่น การสร้างเครือข่ายและการพัฒนาโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นต้น รายละเอียดที่สำคัญของแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษา ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีดังนี้

1) การปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครู โดยในด้านการผลิตครูนั้น ควรมีแผนงานและกลไกการผลิตครูซึ่งกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ โดยมีการปฏิรูปครูศึกษา (Teacher Education) ทั้งหลักสูตรการผลิตครูและสถาบันการผลิตครูทั้งระบบ ซึ่งจะช่วยให้ได้ครูที่มีคุณภาพสู่ระบบการศึกษา นอกจากนี้ ด้านของการพัฒนาครูประจำการนั้น ควรมีแผนงานและตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษา มีการส่งเสริมครูในการพัฒนาวิชาการ การวิจัย และการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมครูให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เช่น อาจพิจารณาลดภาระงานของครูหรือเกลี้ยภาระงานครูในโรงเรียน เป็นต้น

2) การปฏิรูปการเรียนการสอน ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาที่เน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 การเชื่อมโยงความรู้และเนื้อหาของหลักสูตรให้มีความเป็นสากล ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เช่น e-Learning นวัตกรรมและซอฟต์แวร์ทางการศึกษา มีการปรับแนวคิดของครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล โดยให้เน้นการวัดและประเมินผลมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามหลักสูตร ไม่เน้นการท่องจำ รวมทั้งควรส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ โดยยึดผลที่เกิดกับผู้เรียนมากกว่าการยึดถือในตำแหน่งหรือวิทยฐานะ

ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร
วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2559

ตารางที่ 2 แนวทางการแก้ไขปัญหาทางการศึกษาของไทย ภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แนวทางการแก้ไขปัญหา	1. การปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครู	การผลิตครู	มีแผนและกลไกการผลิตครูเป็นวาระแห่งชาติ สร้างคุณภาพสู่ระบบการศึกษา ปฏิรูปครูศึกษา ทั้งหลักสูตรการผลิตครูและสถาบันการผลิตครูทั้งระบบ
		การพัฒนาครู	มีแผนงานและตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษา
			ส่งเสริมครูในการพัฒนาวิชาการ การวิจัยและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
			ส่งเสริมครูให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียน
			ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่
	2. การปฏิรูปการเรียนการสอน	ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา เน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 การเชื่อมโยงความรู้ และเป็นสากล	
		ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เช่น e-Learning นวัตกรรมและซอฟต์แวร์ทางการศึกษา	
		ปรับแนวคิดที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล	
		สร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ โดยยึดผลที่เกิดกับผู้เรียนมากกว่าตำแหน่งหรือวิทยฐานะ	
	3. การพัฒนานโยบายทางการศึกษา	กำหนดให้นโยบายการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ และไม่ผันผวนตามการเมืองที่เปลี่ยนแปลง	
		ใช้ผลการวิจัยเป็นฐานในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา	
		มีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับคนยากจนและเด็กด้อยโอกาส	
		ทบทวนการจัดสรรงบประมาณแบบรายหัว แต่จัดสรรตามสภาพจริงของโรงเรียน	
	4. การสร้างเครือข่าย	ส่งเสริมการบริหารโรงเรียนแบบ School-Based Management เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา	
		เสริมสร้างเครือข่ายทางสังคม องค์กร ภาคประชาชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน	
		ส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก	
		ส่งเสริมเวทีเด็กและเยาวชนเพื่อร่วมสะท้อนปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่แท้จริงของเด็กและเยาวชน	
	5. การพัฒนาการอุดมศึกษา	ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เช่น การวิจัย การพัฒนานวัตกรรม และการเป็นพี่เลี้ยงของโรงเรียน	
		ปรับปรุงระบบการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย	
		พัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษาที่มีคุณภาพสูง สามารถแข่งขันในระดับอาเซียนและระดับนานาชาติได้	
6. การพัฒนาการอาชีวศึกษา	ส่งเสริมภาพลักษณ์อาชีวศึกษา		
	พัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาที่สามารถแข่งขันในระดับอาเซียนหรือระดับนานาชาติ		
	พัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาบางหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพของอาเซียน		
7. การพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	ปฏิรูปการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประเทศ		
	ยกระดับห้องสมุดในแต่ละจังหวัดให้เป็นอุทยานการเรียนรู้ที่มีชีวิต		
	ส่งเสริมการผลิตสื่อโดยเฉพาะสื่อออนไลน์ เพื่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย		
8. การพัฒนาโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก	มีมาตรการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก		
	พัฒนาและสร้างเครือข่ายให้แก่โรงเรียนในแต่ละพื้นที่		
9. การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพ	ส่งเสริมการประเมินที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ในสภาพปัญหาที่แท้จริง		
	เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาสถานศึกษา		

3) การพัฒนานโยบายทางการศึกษา ได้แก่ การกำหนดให้นโยบายทางการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติและไม่ผันผวนตามการเมืองที่เปลี่ยนแปลง โดยใช้ผลการวิจัยเป็นฐานในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา นอกจากนี้ ยังควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับเด็กยากจนและด้อยโอกาส มีการทบทวนการจัดสรรงบประมาณแบบรายหัว แต่ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามสภาพจริงของโรงเรียน รวมทั้งการส่งเสริมการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานศึกษา

4) การสร้างเครือข่าย ได้แก่ การเสริมสร้างเครือข่ายทางสังคม องค์กร ภาคประชาชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน มีการส่งเสริมให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการสนับสนุน

ด้านงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวก นอกจากนี้ ควรส่งเสริมเวทีของเด็กและเยาวชน อาทิ สภาเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ เพื่อร่วมสะท้อนปัญหาที่แท้จริงของเด็กและเยาวชน รวมทั้งร่วมกันหาข้อเสนอเพื่อการแก้ไขปัญหาที่แท้จริงของเด็กและเยาวชน

5) การพัฒนาการอุดมศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทางการศึกษา เช่น การวิจัย การพัฒนานวัตกรรมและการเป็นพี่เลี้ยงของโรงเรียน นอกจากนี้ ยังควรปรับปรุงระบบการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย เช่น มีการทดสอบความรู้เนื้อหาในเชิงลึกมากขึ้น หรือมีการกำหนดเกณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะของหลักสูตร นอกจากนี้ ควรพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษาที่มีคุณภาพสูง สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้

6) **การพัฒนาการอาชีวศึกษา** ได้แก่ การส่งเสริมภาพลักษณ์อาชีวศึกษา อาทิ การยกย่องผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ได้รับรางวัลและการนำเสนอจุดเด่นของหลักสูตร เป็นต้น ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาให้สามารถแข่งขันในระดับอาเซียนหรือระดับนานาชาติ นอกจากนี้ ควรพัฒนาหลักสูตรบางหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพของอาเซียน

7) **การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย** ได้แก่ การปฏิรูปการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประเทศ ยกย่องห้องสมุดในแต่ละจังหวัดให้เป็นอุทยานการเรียนรู้ที่มีชีวิต สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับประชาชนได้ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการผลิตสื่อโดยเฉพาะสื่อออนไลน์เพื่อการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

8) **การพัฒนาโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก** ได้แก่ การมีมาตรการที่ชัดเจนในการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมถึงการช่วยพัฒนาและสร้างเครือข่ายให้แก่โรงเรียนในแต่ละพื้นที่

9) **การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพ** ได้แก่ การส่งเสริมการประเมินที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในสภาพปัญหาที่แท้จริงของสถานศึกษา นอกจากนี้ ควรปรับเปลี่ยนแนวคิดการประเมิน โดยเน้นการประเมินเพื่อการพัฒนาสถานศึกษามากกว่าการประเมินเพื่อตัดสินให้คุณภาพ เป็นต้น

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาพบปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำกว่ามาตรฐาน เมื่อพิจารณาจากผลสอบ PISA รวมทั้งผลสอบ O-NET ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนที่ยังไม่ตอบโจทย์ตามเป้าประสงค์ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษายังมีน้อย การจัดการเรียนการสอนบางส่วนที่เน้นการท่องจำเพื่อสอบ มากกว่าการเรียนรู้เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาของผู้เรียน ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวอาจใช้กระบวนการจัดการศึกษาแบบจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) เนื่องจากเป็นแนวคิดหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านพฤติกรรม จิตใจ ปัญญาและจิตวิญญาณให้มีความสมดุลกัน [10] และสามารถนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาตามหลักสูตร อย่างไรก็ตาม การที่ครูมีภาระงานมากเกินไปอาจทำให้เกิดปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและไม่มีเวลาในการจัดทำสื่อและเตรียมการสอนเท่าที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ ปัญหาบางส่วนอาจเกิดจากสภาพปัญหาส่วนตัวของผู้เรียนเอง เช่น การติดยาเสพติด การ

มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาความรุนแรง และการเสพสื่อที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง และอาจนำไปสู่การเสียโอกาสทางการศึกษาได้ เช่น การลาออกกลางคัน หรือการถูกให้ออกจากโรงเรียน เป็นต้น จากผลการศึกษาพบว่า ในการแก้ไขปัญหาได้มุ่งประเด็นไปที่การพัฒนา “ครู” เป็นสำคัญ เนื่องจากครูมีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาตามหลักสูตรและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าประสงค์ของการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ครูตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ ศ.นพ. ประเวศ วะสี ได้เสนอให้มีการปรับเปลี่ยนกรอบความคิดของครูจากเดิมคือ “การศึกษาที่เอาวิชาเป็นตัวตั้ง” เปลี่ยนให้เป็น “การศึกษาที่เอาชีวิตเป็นตัวตั้ง” [11] นอกจากนี้ ระบบการผลิตครูอาจต้องมีการทบทวนทั้งระบบเพื่อนำไปสู่การผลิตครูที่มีคุณภาพป้อนเข้าสู่ระบบการศึกษาต่อไป

ปัญหาทางด้านคุณภาพของหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับ อาทิ หลักสูตรล้าสมัยและไม่น่าสนใจ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษาน้อย และขาดความเป็นสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาที่พบว่า บางหลักสูตรเน้นการทำยอดรับนักศึกษา มากกว่าการมุ่งเน้นคุณภาพของการจัดการศึกษา ทำให้เกิดปัญหาปริญญาเพื่อแต่บัณฑิตขาดคุณภาพ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องทบทวนแนวคิดในการจัดการศึกษาให้มุ่งเน้นคุณภาพของการจัดการศึกษามากขึ้น นอกจากนี้ อาจพัฒนาหลักสูตรให้มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนระดับอุดมศึกษา เช่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ รวมถึงการสร้างวิสัยทัศน์ในระดับสากลให้แก่อาจารย์และนักศึกษา ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรให้สามารถแข่งขันได้ในระดับอาเซียนและระดับนานาชาติต่อไป ทั้งนี้ สอดคล้องกับแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ [12] ที่ได้กำหนดแผนงานรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยแผนงานส่วนหนึ่งเป็นเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นต้น

นโยบายทางการศึกษาและแผนการศึกษาชาติอาจต้องพิจารณาถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงของการจัดการศึกษาของไทยทั้งระบบ แล้วนำไปสู่การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษา ทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษา การสร้างเครือข่ายเป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จภายใต้การให้ความร่วมมือจากหลายภาคส่วนและที่สำคัญอีกประการ

หนึ่ง คือ การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาคนของประเทศและการเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนทุกเพศทุกวัย แต่ทว่า การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของไทยนั้นกลับไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควรจะเป็น โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งดูแลงานทางด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับประเทศนั้น มีสถานะเป็นเพียงสำนักภายใต้การบริหารงานของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตัดสินใจนิติกรรมไม่ได้ [13] ทำให้การขับเคลื่อนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับประเทศเป็นไปด้วยความยากลำบาก

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ควรนำแนวทางการแก้ไขปัญหามาปรับใช้หรือทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมสู่การพัฒนานโยบายทางการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้ ให้มีการกำกับดูแลและติดตามเพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ของนโยบาย

8.2 ส่งเสริมการสร้างเครือข่าย ทั้งองค์กรภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น ชุมชน รวมไปถึงการพัฒนาเครือข่ายทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศที่มีมาตรฐานการจัดการศึกษาในระดับสากล ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การยกระดับระบบการจัดการศึกษา การจัดเรียนการสอนการพัฒนาครูและครูผู้เรียน

8.3 พัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับคนทุกเพศทุกวัย และโดยเฉพาะสำหรับเด็กยากจนและด้อยโอกาส

8.4 ควรทำการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบของหลักสูตรที่มีมาตรฐานระดับสากล โดยนำร่องกับสถาบันการศึกษาที่มีความพร้อม โดยให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งเครือข่ายทางสังคมได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยสามารถพัฒนารูปแบบของหลักสูตรทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา

8.5 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน ทักษะอนาคต และมีมุมมองในระดับสากล โดยเทียบเคียงกับมาตรฐานวิชาชีพครูของอาเซียนหรือของนานาชาติ เพื่อส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในเชิงวิชาการและวิชาชีพโดยอาจเทียบเคียงกับกรอบสมรรถนะของครูแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในศตวรรษที่ 21 [14]

เอกสารอ้างอิง

- [1] ASEAN Secretariat. 1990. ASEAN Community. Jakarta: Association of Southeast Asian Nations.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. 2559. กระทรวงศึกษาธิการตั้งเป้าหมายพัฒนาไทยเป็น Education Hub. ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2559 จาก <http://www.moe.go.th>
- [3] UNESCO. 2014. Education Systems in ASEAN+6 Countries: A Comparative Analysis of Selected Educational Issues. Retrieved January 9, 2016, from unesdoc.unesco.org
- [4] คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกรฟิค
- [5] พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553, (2553, 22 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 127 ตอนที่ 45ก, หน้า 1 – 3.
- [6] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553. แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559): ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกรฟิค.
- [7] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2559. (ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- [8] ประชุม รอดประเสริฐ. 2547. นโยบายและการวางแผน: หลักการและทฤษฎี. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- [9] Scott, John. 1990. A matter of record: Documentary sources in social research. Cambridge: Polity press.
- [10] สายัณห์ วงศ์สุรินทร์ และคณะ. 2557. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษา. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 13(3), น. 74-82.
- [11] ประเวศ วะสี. 2553. สู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ปฏิรูปทางปัญญา พาช้าออกจากวิกฤต. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน.
- [12] กระทรวงศึกษาธิการ. 2559. ศึกษาธิการประกาศความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. ค้นเมื่อ 17 มกราคม 2559 จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news>
- [13] จรยพร ธรณินทร์. 2550. ภาวะวิกฤตของการศึกษานอกระบบในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- [14] SEAMEO Innotech. 2010. Teaching Competency Standards in Southeast Asian Countries: Eleven Country Audit. Manila: SEAMEO Innotech.